

SCENARIUSZ

Mit jako pozytywna narracja na przykładzie relacji człowieka z przyrodą

W trakcie zajęć uczniowie i uczennice zapoznają się z greckim mitem o stworzeniu świata, a następnie napiszą własny mit przedstawiający życie człowieka w harmonii z przyrodą. W ten sposób zrozumieją siłę wielkich opowieści w motywowaniu nas do pozytywnego działania.

OPRACOWANIE: Ida Miczke

CZAS TRWANIA: 45 minut

POZIOM NAUCZANIA: klasy IV–VI szkoły podstawowej

PRZEDMIOT: język polski

Cele zajęć:

- pobudzenie kreatywności uczniów i uczennic
- zapoznanie się z przykładem mitu greckiego
- pobudzenie refleksji na temat zależności człowieka od przyrody

Kryteria sukcesu:

- przyjrzyj się roli opowieści w życiu człowieka
- zastanowisz się, jak powinna wyglądać relacja człowieka z przyrodą
- przywołasz przykład mitu i omówisz jego cechy charakterystyczne

Pytanie kluczowe:

W jaki sposób mity mogą pozytywnie inspirować nas do działania?

Kluczowe zagadnienia: zasoby naturalne

Formy i metody pracy: praca w grupach, praca z tekstem literackim, praca kreatywna: tworzenie własnego tekstu

Środki dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć: załącznik

Związek z podstawą programową: II.3, 17

ZAŁĄCZNIKI:

- Załącznik nr 1 – Stwórzcie własny mit

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie

7 min

1. Przeprowadź z młodzieżą burzę pomysłów: Jaka jest relacja człowieka z przyrodą? Czy powinien z niej korzystać tak, jak chce? Czy powinien się o nią troszczyć? Czy człowiek to część natury?

Zapytaj uczniów i uczennice, czy znają książki, filmy lub bajki, które mówią o relacji człowieka z naturą.

2. Porusz z klasą temat roli opowieści w kulturze. Podkreśl, że tworzenie opowieści pozwala ludziom wyjaśniać świat, łączyć doświadczenia i zjawiska w większą całość oraz lepiej je rozumieć. Przykładami takich opowieści mogą być bajki czy filmy ukazujące relacje człowieka z przyrodą.

Jednocześnie podkreśl, że ważne jest, by tworzyć pozytywne narracje, które będą budować wartości szacunku do przyrody i planety. Wyjaśnij, że różne wizje relacji człowieka z przyrodą, które omówiliście w punkcie 1, również mogą być przedstawiane jako narracje.

3. Zauważ, że jedną z form przedstawiania wielkich narracji są mity. Przypomnij, czym jest mit, i krótko nawiąż do mitologii greckiej.

Praca właściwa

30 min

4. Przeczytaj wraz z uczniami i uczennicami fragment greckiego mitu o stworzeniu świata ze zbioru Jana Parandowskiego (załącznik nr 1). Omów z klasą charakterystyczne cechy mitu. Podkreśl rolę kulturotwórczą mitu – wspólnie postarajcie się uchwycić te cechy, które sprawiają, że stanowił podstawę rozumienia świata dla ludzi w dawnych epokach.
5. Następnie podziel klasę na kilka grup liczących około pięciu osób. Poproś każdą grupę, by stworzyła własny mit o stworzeniu świata. Ważne, by mit prezentował człowieka jako istotę żyjącą w harmonii z przyrodą i szanującą inne stworzenia.
6. Poproś uczniów i uczennice o przeczytanie stworzonych mitów.

Podsumowanie

8 min

7. Poproś młodzież o refleksję nad wykonanym zadaniem. Zastanówcie się razem nad pozytywną funkcją, którą mogą spełniać napisane mity jako narracje – wskażcie, w jaki sposób mogą motywować do działania na rzecz przyrody.
8. Na koniec zastanówcie się, czy możecie wykorzystać mit jako inspirację do spędzania czasu na łonie natury. Zaproponuj uczniom i uczennicom, by w ramach relaksu i odprężenia po lekcjach wybrali się na spacer w lokalnym parku lub lesie i poszukali oznak harmonijnego współistnienia różnych gatunków. Zasugeruj, że spędzanie czasu wśród przyrody może być dobrym sposobem na zadbanie o dobre samopoczucie i odpoczynek.

Załącznik nr 1 – Stwórzcie własny mit

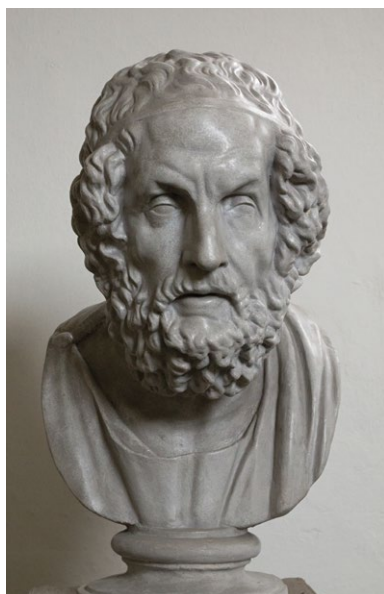
Fragment mitu greckiego

„Na początku był Chaos. Któż zdoła powiedzieć dokładnie, co to był Chaos? Niejedni widzieli w nim jakąś istotę boską, ale bez określonego kształtu. Inni – a takich było więcej – mówili, że to wielka otchłań, pełna siły twórczej i boskich nasieni, jakby jedna masa nie uporządkowana, ciężka i ciemna, mieszanina ziemi, wody, ognia i powietrza. Z tej napętnionej otchłani, kryjącej w sobie wszystkie zarodki przyszłego świata, wyłoniły się dwa potężne bóstwa, pierwsza królewska para bogów. Uranos – Niebo i Gaja – Ziemia. Oni dali początek wielu pokoleniom bogów. (...)

Razem z bogami rodził się świat. Nad ziemią, która jako ląd stały wydobywała się z Chaosu, świeciło młode słońce, a z chmur spadały deszcze obfite. Podniosły się pierwsze lasy i ziemię przykryła wielka, szumiąca puszcza. Po nieznanach wzgórzach błędziły rzadkie zwierzęta. Z wolna rzeczy zaczęły przybierać znajome kształty. Źródła znalazły swe groty, a jeziora wygodne kotliny; góry śnieżnym grzebieniem zarysowały się na jasnym niebie. Gwiazdy lśniły w ciemnych przestworzach nocy, a kiedy one pobrały, ptaki wydzwaniały jutrzence swą pierwszą pieśń powitalną”.

• ŹRÓDŁO: Jan Parandowski, *Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian*, Londyn 1992, s. 36–38.

Zadanie dla grupy

Wyobraźcie sobie, że jesteście Homerem – starożytnym poetą, który utrwał w pieśniach opowieści Greków. Waszym zadaniem jest napisanie własnego mitu na temat stworzenia świata. Nie chodzi jednak o byle jaki mit – niech pokazuje odpowiednią relację człowieka z przyrodą. Stwórzcie pozytywną opowieść pokazującą człowieka jako istotę żyjącą w zgodzie z innymi stworzeniami.

Pamiętajcie też, by zachować styl charakterystyczny dla mitu: zadbajcie o odpowiednią formę waszej opowieści i dobór słów. Starajcie się używać podniosłego, poważnego języka i włączcie w swoje historie elementy magiczne, w tym herosów i bohaterów.

Fot. Popiersie Homera, ok. 50 roku p.n.e., Galeria Sztuki Klasycznej w Hostin-né, Zdenek Kratochvil, Wikimedia Commons, <https://commons.wikimedia.org>.

Materiał powstał w ramach projektu współfinansowanego ze środków Deutsche Bundesstiftung Umwelt (DBU) oraz w ramach polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Materiał wyraża wyłącznie poglądy autorów i autorek i nie może być utożsamiany z oficjalnym stanowiskiem Deutsche Bundesstiftung Umwelt i Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Wydawca: Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej

Rok publikacji: 2025